

Kolumna „ U svoja tri zida“ – mudre priče

„Nemoj hodati iza mene; možda te neću voditi. Nemoj hodati ispred mene; možda te neću slijediti. Samo hodaj pored mene i budi mi prijatelj.“ - Albert Camus

Mislim da svi znamo kako je to imati prijatelja i koliko su nam oni važni. Pod prijateljem podrazumijevamo blisku osobu s kojom dijelimo sve naše želje, nade, iskustva i strahove. S njim se radujemo i s njim plačemo.

Slijedi priča

Tada se pojavi lisica: - Dobar dan, reče lisica. - Dobar dan, učtivo odgovori mali princ koji se okrenu, ali ne vidje ništa. - Evo me ovdje, reče jedan glas, pod jabukom. - Ko si ti? upita mali princ. Vrlo si lijepa... - Ja sam lisica, reče lisica. - Hodi da se igramo, predloži joj mali princ. Tako sam tužan... - Ne mogu da se igram s tobom, reče lisica. Nisam pripitomljena. - Ah! oprosti, reče mali princ. A onda, razmislivši, doda: - Šta znači to »pripitomljena«? - Ti nisi odavde, reče lisica, šta tražiš? - Tražim ljude, reče mali princ. Šta znači to »pripitomiti«? - Ljudi imaju puške, reče lisica, i oni love. To je prilično nezgodno! Ali oni gaje i kokoši. Po tome su zanimljivi. Tražiš li kokoši? - Ne, reče mali princ. Tražim prijatelje. Šta znači to »pripitomiti«? - To je nešto što se davno zaboravilo, reče lisica. To znači »stvoriti veze«... - Stvoriti veze?

- Naravno, reče lisica. Ti si za mene samo mali dječak sličan stotinama hiljada drugih dječaka. I ti mi nisi potreban. A ni ja tebi nisam potrebna. Ja sam za tebe samo lisica slična stotinama hiljada lisica. Ali, ako me pripitomiš, biti ćemo potrebni jedno drugom. Ti ćeš za mene biti jedini na svijetu. Ja ću za tebe biti jedina na svijetu... - Počinjem shvaćati, reče mali princ. Postoji jedna ruža... mislim da me je pripitomila... - To je moguće, reče lisica. Čega sve nema na Zemlji... - Ah! to nije na Zemlji, reče mali princ. Lisica je izgledala vrlo radoznala: - Na nekoj drugoj planeti? - Da. - Ima li lovaca na toj planeti? - Ne. - Gle, pa to je zanimljivo! A kokoši? - Ne. - Ništa nije savršeno, uzdahnu lisica. Ali lisica se ponovo vrati na svoju misao: - Moj život je jednoličan. Ja lovim kokoši, ljudi love mene. Sve kokoši su slične, i svi ljudi su slični. Meni je dakle, pomalo dosadno. Ali, ako me pripitomiš, moj život će biti kao obasjan suncem. Upoznaću korake koji će biti drugačiji od svih ostalih. Drugi koraci me tjeraju pod zemlju. Tvoji će me kao muzika pozivati da izađem iz rupe. A zatim pogledaj! Vidiš li, tamo dole, polje puno žita? Ja ne jedem kruh. Za mene žito ne predstavlja ništa. Žitna polja ne podsjećaju me ni na šta. A to je žalosno! Ali ti imaš kosu boje zlata. Biće divno kada me pripitomiš! Žito, koje je pozlaćeno, podsjećat će me na tebe. I ja ću voljeti šum vjetra u žitu... Lisica ušuti i dugo je gledala malog princa: - Molim te... pripitomi me, reče ona. - Vrlo rado, reče mali princ, ali nemam mnogo vremena. Trebam pronaći prijatelje i da se upoznati se s mnogim stvarima. - Čovjek poznaje samo one stvari koje pripitomi, reče lisica. Ljudi nemaju više vremena da bilo šta upoznaju. Oni kupuju gotove stvari kod trgovaca. A kako trgovaca nema koji prodaju prijatelje, ljudi više nemaju prijatelja. Ako hoćeš prijatelja pripitomi me! - Šta trebam učiniti? upita mali princ. - Trebaš biti vrlo strpljiv, odgovori lisica. Najprije ćeš sjesti malo dalje od mene, eto tako, na travu. Gledat ću te krajičkom oka, a ti nećeš ništa govoriti. Govor je izvor nesporazuma. Ali, svakog dana sjest ćeš malo bliže... Sutradan mali princ ponovo dođe. - Bilo bi bolje da si došao u isto vrijeme, reče lisica. Ako dolaziš, na primjer, u četiri sata popodne, ja ću biti sretna već od tri sata. Ukoliko vrijeme bude odmicalo biću sve sretnija. U četiri sata biću uzbuđena i uznemirena; upoznat ću cijenu sreće! Ali ako budeš dolazio kad ti padne na pamet, nikada neću znati za koji čas da spremim svoje srce... Potrebni su čitavi obredi za to. - Šta je to obred? upita mali princ. - I to je nešto što se davno zaboravilo, reče lisica. To je ono što čini da se jedan dan razlikuje od drugog, jedan sat od drugih satova. Kod mojih lovaca, na primjer, postoji jedan obred. Oni četvrtkom igraju sa seoskim djevojkama. Četvrtak je, dakle, divan dan! Idem u šetnju čak

do vinograda. Kad bi lovci igrali sa djevojkama kad im padne na pamet, svi bi dani ličili jedan na drugi, i ja ne bih uopće imala odmora. Tako mali princ pripitomi lisicu. A kada se dan rastanka približi: - Ah! reče lisica... Plakat ću. - Sama si kriva, reče mali princ, nisam ti želio zlo, ali ti si htjela da te pripitomim... - Naravno, reče lisica. - Ali ti ćeš plakati! reče mali princ. - Naravno, reče lisica. - Znači, time ništa ne dobivaš! - Dobivam, reče lisica, zbog boje žita. Zatim doda: - Idi pogledaj ponovo ruže. Shvatit ćeš da je tvoja jedinstvena na svijetu. Vрати se onda da mi kažeš zbogom, a ja ću ti pokloniti jednu tajnu. Mali princ ode da ponovo vidjeti ruže. - Vi uopće ne ličite na moju ružu, vi još ništa ne značite, reče im on. Niko vas nije pripitomio, i vi niste nikoga pripitomile. Vi ste kao što je bila moja lisica. Bila je to obična lisica slična stotinama tisuća drugih. Ali ja sam od nje napravio svog prijatelja, i ona je sada jedinstvena na svijetu. Ruže su se osjećale vrlo nelagodno. - Lijepo ste, ali ste prazne, reče im on još. Čovjek ne može umrijeti za vas. Naravno, običan prolaznik povjerovao bi da moja ruža liči na vas. Ali ona sama značajnija je od svih vas zajedno zato što sam je zavolio. Zato što sam nju stavljao pod stakleno zvono. Zato što sam njoj napravio zaklon. Zato što sam zbog nje poubijao gusjenice (osim one dvije-tri radi leptirova). Zato što sam nju slušao kako se žali, hvali ili kako ponekad šuti. Zato što je to moja ruža. I on se vrati lisici: - Zbogom, reče joj on... - Zbogom, odgovori lisica. Evo moje tajne. Sasvim je jednostavna: čovjek samo srcem dobro vidi. Suština se očima ne da sagledati. - Suština se očima ne da sagledati, ponovi mali princ da bi zapamtio. - Vrijeme koje si uložio oko tvoje ruže čini tu ružu tako dragocjenom. - Vrijeme koje sam uložio oko moje ruže... reče mali princ da bi zapamtio. - Ljudi su zaboravili tu istinu, reče lisica. Ali ti ne treba da je zaboraviš. Ti si zauvijek odgovoran za ono što si pripitomio. Ti si odgovoran za tvoju ružu... - Ja sam odgovoran za svoju ružu, ponovi mali princ da bi zapamtio.

Mali princ, Antoine de Saint-Exupery

Prijatelji su nalik nama, dijelimo slične interese, stavove i vrijednosti. Biramo ih cijeli život, od vrtičke dobi, tijekom škole, fakulteta, a kasnije i na radnom mjestu. Svugdje smo okruženi ljudima, ali samo rijetki će biti „pripitomljeni“.

Neka istraživanja pokazuju da su nam prijatelji genetski slični, tako da prijatelje sigurno ne biramo „slučajno“. Kako bi se reklo, „neki ljudi nam legnu na prvu“. U nekim društvenim uređenjima, pogotovo sa tradicionalnim vrijednostima, se za kuma najčešće bira najboljeg prijatelja tako da i „službeno“ postanu u rodbinskim odnosima. A biti kum/a je iznimna čast!

Prijatelji nam pomažu da prebrodimo narušene odnose u primarnoj obitelji, tako da se često kaže da su prijatelji obitelj koju sami biramo obzirom da su nam članovi obitelji predodređeni. Sreća u prijateljima je što ih možemo naći uvijek i svugdje, nema limita biološkog sata za naći prijatelja. Ali, kako u svaki odnos, tako i u taj odnos treba uložiti vrijeme i trud kako bi on bio zadovoljavajući. To znači ponekad i napraviti stvari koje baš ne želiš, ali znaš da tvom prijatelju puno znači. I obrnuto, prijatelj će to napraviti za tebe.

„Prijateljstvo obilježi život čak dublje od ljubavi. Ljubav se može pretvoriti u opsesiju, a prijateljstvo uvijek ostaje na dijeljenju.“ - Elie Wiesel

U adolescentnoj dobi je mladoj osobi prijatelj najvažniji, važniji od obitelji i on je tu negdje prijelazni objekt za ulazak u svijet odraslosti, što znači da nam je prijatelj naše drugo „ja“. S prijateljem vježbamo i toleranciju i strpljenje jer nije baš isti kao i mi, ali mu vjerujemo i pomaže nam sagledati i drugu stranu stvarnosti.

Povjerenje je bitno u razvoju ličnosti, prijateljstvo nas uči tome. Kada smo u stresnoj situaciji, prijatelj je tu koji će ponuditi „rame za plakanje“. Kada se veselimo, prijatelj je tu da to podijelimo s njim i umnožimo sreću!

Gubitak prijatelja jednako boli kao i gubitak partnera, roditelja i drugih bliskih osoba. To sve pokazuje koliko je prijateljstvo važno čovjeku.

"Ponekad biti prijatelj znači biti majstor pravog trenutka. Postoji vrijeme za tišinu. Vrijeme za otpuštanje i dopuštanje ljudima da oblikuju svoje sudbine. I vrijeme za skupljanje komadića kada sve završi." -Octavia E. Butler

A kako izgleda dugogodišnje pravo žensko prijateljstvo na objektivan je način prikazano u engleskoj romantičnoj drami "Miss you already", 2015. godine, o svim osobnim usponima i padovima dviju prijateljica još iz školskih dana, te dijeljenju tuge, sreće i gubitka u njihovom odnosu. Ili kulturni film Pohane zelene rajčice, 1991., priča o dirljivom prijateljstvu koje stvara obitelj od nepoznatih ljudi.